

ИНФОРМАЦИОНЕН ДЕН ПО ПРОГРАМА LIFE В БЪЛГАРИЯ

**Финансови насоки
при подготовка на проекти**

**10 април 2019, София
хотел Рамада, зала**

Структура на Програма LIFE за периода 2014-2020

Степен на съ-финансиране

Традиционни проекти: Макс. 55%, от общите допустими разходи по проекта, с две изключения:

- Природа и биоразнообразие: **макс. 60%**
- Природа и биоразнообразие, когато консервационните дейности върху местообитания/видове е над 50% от бюджета: **макс. 75%**

Интегрирани проекти, подготвителни проекти и проекти за техническа помощ: 60% съ-финансиране;

Проекти за изграждане на капацитет: 100% съ-финансиране.

Формат на проекта:

- Продължителност: няма ограничение;
- Партньори: един координиращ и асоциирани бенефициенти;
- Финансиране от ЕС: €500,000 до € 5 милиона;

Преди да кандидатствате

✓ Разгледайте:

- Регламент (ЕС) № 1293/2013 за програма LIFE;
- Многогодишната работна програма за LIFE за периода 2018-2020 - проектните теми;
- Споразумението за отпускане на финансова помощ (Специалните условия - чл. I. 13 и Общите условия - чл. II.19);
- ЧЗВ (на български език: www.life-bulgaria.bg; на английски език: <https://ec.europa.eu/easme/en/section/life/frequently-asked-questions-faqs>);
- Ръководства за кандидатстване и Анекс X (Финансови насоки);
- Ръководствата за оценка на проектни предложения по програмата

Бъдете реалистични!

Формуляри за финансово заявление (F1 -> F8)

- ✓ F1 - Преки разходи за персонал;
- ✓ F2 - Пътни и дневни разходи;
- ✓ F3 – Външна помощ;
- ✓ F4 – Разходи за дълготрайни активи
 - F4.a - Инфраструктура;
 - F4.b - Оборудване;
 - F 4.c – Прототип

- ✓ F5 – Разходи за земи
 - F5.a - Покупка на земя;
 - F5.б - Отдаване под наем на земя;
- ✓ F5.в - Еднократни компенсации;
- ✓ F6 - Разходи за консумативи;
- ✓ F7 - Други разходи;
- ✓ F8 - Режимни разходи;
- ✓ FC – Финансов принос.

Важно: Представят се общите разходи в € и допустимите разходи в € за всяка категория разходи!

РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ – F1

Видове договори

- ✓ Труови договори /служебни правоотношения на служители (персонал) назначен със заповед или еквивалентен документ
- ✓ Договори по извънтрудовото правоотношение с физически лица (граждански договори) - прилагат разпоредбите по чл. II.19.2 (а) от Споразумението
 - лицето работи при условия, сходни на тези на служител (организация на работата; изпълнението на задачите и помещенията, където се изпълняват задачите);
 - резултатът от работата принадлежи на бенефициента (освен ако не е договорено друго);
 - разходите не се различават съществено от разходите на персонала, изпълняващ подобни задачи по трудов договор с бенефициера;

Позиция / Роля в проекта: Определяне на броя и типа позиции по ясен и недвусмислен начин.

Примери за категории персонал / роли в проекта са: старши инженер / ръководител на проекта, техник / анализатор база данни, административен сътрудник / финансово управление и др.

РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ – F1

**Бюджетиране на
часова/дневна ставка при
заплати**

Дневна ставка = годишните разходи за заплати (брутни суми по заплати, осигуровки за работодателя и др.)/продуктивното работно време за годината

Пример за продуктивни работни дни за годината:

Календарни дни	365
Почивни дни	-104
Национални празници	- 15
Годишна отпуса	- 21
Болнични (средно годишно)	- 10

Общо продуктивни работни дни = 215 (1720 часа)

РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ – F1

ВАЖНО!

- ✓ На етап бюджет, ставката може да се изчисли на база индикативна средна годишна заплата за съответната категория персонал, сектор, държава, тип организация и др., и на база индикативното продуктивно работно време (1720 часа). На етап отчитане се взимат **АКТУАЛНИТЕ** данни за всеки служител/лице от персонала.
- ✓ В годишната сума за заплати са включени обезщетенията за платен годишен отпуск, но в продуктивното работно време дните на платения отпуск се изключват!
- ✓ В годишната сума за заплати се изключват обезщетенията за болнични, дните за болнични също не участват в продуктивното работно време.

РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ – F1

Попълване на Time sheet

**Разходи по трудови
договори/служебно
правоотношение**

По трудови договори или договори на служебно правоотношение - Времето, което всеки служител отделя за работа по проекта, когато работи на непълно, нефиксирано, различно работно време всеки месец.

Изключения:

- когато служителят е назначен на пълно работно време към проекта;
- когато е предвиден фиксиран процент от възнаграждението му по проекта;
- или ако лицето работи средно по-малко от 2 дни на месец в една календарна година по проекта, финансиран от програма LIFE.

Разходи по граждански договор за персонал?

- ✓ Възнаграждението се основава на работни дни/часове, а не на база конкретни продукти / услуги;
 - ✓ Задължително попълване на time sheet;
 - ✓ Отчитане: *часовата ставка X действително работените часове по проекта;*
- ✓ Договорите включват задължителни реквизити. Два варианта:
1. Установена конкретна часова ставка по договора – при изчислението на разхода се приема тази ставка;
 2. Фиксирана сума и общ брой работни дни/часове по договора – за изчислението на ставката общата сума по договора се дели на работното време по договора.

Важно: Когато договорът предвижда само обща сума и не посочва времето, необходимо за извършване на работата, разходите не попадат под перо „Персонал“, а под „Външна помощ“ (при изпълнение на член II.19. е) от Споразумението).

✓ Допълнителен персонал - постоянен/временен персонал, чиито договори или подновяване на договори по проекта стартират:

- на или след началната дата на проекта,
- или след датата на подписване на споразумение за безвъзмездно финансиране, ако то е преди началната дата на проекта,
- и предвиждат назначаване към проекта LIFE.

✓ „Не допълнителен“ персонал - постоянният персонал, който вече е бил нает преди началната дата на проекта, чиито договорни задължения преди това са били свързани с изпълнението на програмата LIFE;

✓ **Правило за 2 %** - Сумата на приноса на публичния субект (координиращ бенефициент и / или асоцииран бенефициент) към бюджета на проекта **ТРЯБВА да надвишава (най-малко 2%)** сумата от разходите за заплати за персонала, който не се счита за "допълнителен" (член II.19.2 от Общите условия на Споразумението).

ПЪТНИ И КОМАНДИРОВЪЧНИ – F2

- ✓ Разходите за пътни, квартирни и храноден - в съответствие с вътрешните правила на бенефициента;
- ✓ За дните на срещи/събития, в които е включено изхранване, не следва да се калкулират дневните надбавки за пътуващия;
- ✓ Разходи за гориво в т.ч. разходи за ползване на служебен автомобил. При липса на вътрешни правила, разходите, свързани с използването на тези автомобили, се оценяват на **0,25 EUR / km**.
- ✓ Ясно и обосновано описание - целта на пътуването трябва да бъде описана (вкл. броя на дните, пътуващите, дестинацията и т.н.)
- ✓ Да се следва принципа на икономичност и екологичност – видео конферентни срещи се препоръчват като алтернатива.

Примери за описание:

"2 лица x 1 събитие за разпространение" "за 2 дни"; "1 човек x 1 техническо координационно заседание x 1 ден" и т.н

Важно: Разходите, свързани с такси за конференции, попадат под "Други разходи" (F7).

ВЪНШНА ПОМОЩ – F3

✓ **Макс. 35% от общия бюджет, освен ако не е одобрено друго**

Примерни разходи:

- Създаването на лого; Разработване на план за разпространение;
- Дизайн на материали за популяриране и разпространение; Печат на материали (книги, ръководства и т.н.);
- Наем на оборудване/материали/земи/други

✓ **Кой разход НЕ попада под Външна помощ?**

- Разработването на **прототипи** се бюджетира под Дълготрайни активи (прототип);
- **Покупката или лизингът (финансов) на оборудване и инфраструктура** се бюджетира в съответните категории разходи, а не под «Външна помощ»;
- Разходите за **отдаване под наем на права на ползване на земя** се начисляват под «Външна помощ» (F3) само ако се отнася до краткосрочен договор, който изтича преди крайната дата на проекта. **Дългосрочните лизинги** – попадат под категория «Земя» (F5)

Под – договаряне

- ✓ **ПРАВИЛО:** Търг, който предлага най-доброто съотношение качество – цена (икономически изгодна оферта) или според случая, оферта, предлагаща най-ниска цена!
 - **За публични органи** – Правилата на обществени поръчки в съответната държава на бенефициента – координиращ или асоцииран партньор;
 - **За други бенефициенти** – Вътрешни правила + Открити процедури (търгове), ако сумата на договора е по-голяма от 130 000 евро.
-
- ✓ **ВНИМАНИЕ:**
 - Да няма разделяне на икономически дейности, в случай на свързани услуги;
 - Да няма възлагане на договори между бенефициенти/филиал на бенефициент.

ОБОРУДВАНЕ/ИНФРАСТРУКТУРА/ПРОТОТИП

F4.a, F4.b и F4.c

Видове:

- ✓ Разходите за дълготрайни активи (в т.ч. придобити чрез финансов лизинг, т.е. с опция за закупуване);
- ✓ Дълготрайни активи, които се амортизират в годината на закупуване/в рамките на проекта (лап топ, смарт телефони, таблети, фото и GPS оборудване и т.н.)

Действителни разходи: цялата сума на разходите за оборудване и инфраструктура;

Допустими разходи: само амортизацията, като съфинансирането от ЕС е до:

- 50% за оборудване;
- 25% за инфраструктура;

Изключения, с допустими разход 100% - чл. I.13 от Специални условия и чл.II.19.2 (с) от Споразумението:

- **Прототипи** (специално създадени за проекта/недостъпни като сериен продукт/не комерсиализирани);
- **Проекти по под-програма „Природа“, област „Природа и биоразнообразие“:** за публични субекти/ НПО, ако отговарят на определени изисквания свързани с дейности по опазване на природата след края на проекта.

ИНФРАСТРУКТУРА - F4.a

Допустими разходи: само за дребно-машабна инфраструктура; "единичната единица инфраструктура" е до 500 000 евро;

"Единична инфраструктура" - всички елементи, които са физически обвързани и осигуряват функционалността на инфраструктурната инвестиция (напр. екологичен мост, прегради, табели и т.н.);

Собственост: Субектът, който пряко притежава или ще притежава инфраструктурните активи, трябва да е част от партньорството по проекта;

Изключение: обосновка за осигуряване на ефективен принос към целите на членове 14, 15 и 16 от регламента LIFE;

Описание: ясно описание и разбивка за единица цена - "поддържаща стоманена конструкция", "основа на инсталацията", "ограда" и т.н.;

Важно: Лимитът от 500 000 евро за инфраструктура се отнася **за целия проект и за фактическите разход**, без прилагане на амортизация.

ОБОРУДВАНЕ - F4.b

Описание: ясно описание на всяка единица (лап топ, софтуер - разработен на място или закупен от под-изпълнител); „измервателна апаратура“, „машини за...“)

Ограничение: допустим разход е до 50% от общия разход за оборудването

Пример: Покупка на дълготраен актив, който се ползва 2 год. от датата на експлоатацията му в рамките на проекта

Категория	Описание на актива	Годишна данъчна АН (%)	Обща АН за 2 години (%)	Допустим % на разхода по програма LIFE
1	2	3	4	5
Категория II	машини, производствено оборудване, апаратура	30%	60%	50%
Категория III	транспортни средства, без автомобили	10%	20%	20%
Категория IV	компютри, периферни устройства за тях, софтуер и право на ползване на софтуер, мобилни телефони	50%	100%	50%
Категория V	автомобили	25%	50%	50%

Закупуване на апаратура:

Цена на апаратура - 10000 EUR;

ГАН – 30% на година;

Период на експлоатация - 3,5 г. по време на проекта (100% амортизация);

Допустим разход по LIFE - 50% или **5000 EUR;**

Перо – „Оборудване“, форма F4.b

Наем на апаратура:

Цена за наем за периода – 6500 EUR;

Период на наем - 3,5 години в рамките на проекта (42 м.*155 EUR);

Допустим разход по LIFE - 100% или **6500 EUR;**

Перо – „Външна помощ“, форма F3

ВАЖНО: Разходите за наемане или лизинг (оперативен) на оборудване или други активи са допустими, при условие че НЕ надвишават разходите за амортизация на подобно оборудване или активи.

ПРОТОТИП - F4.с

✓ Прототип

- инфраструктура и/или оборудване, специално създадено за изпълнението на проекта и което никога не е било комерсиализирано и не е налично като сериен продукт.
- не може да се използва за търговски цели по време на проекта. (Член I.13 от Специалните условия и член II.19.2, буква в) от Общите условия на образеца на Споразумението за отпускане на безвъзмездни средства)
- ✓ Характерни са за пилотните или демонстрационните проекти.
- ✓ Описание: ясно описание на прототипа

Важно:

- ✓ Всички разходи, свързани с прототипа, дори ако работата се извършва по договор за подизпълнение с външен субект, трябва да се отчита в категория «Прототип», а не във «Външна помощ»!;
- ✓ При използване за комерсиални цели в рамките на проекта, това следва да бъде описано в проекта. Разходът няма да бъде 100% допустим за съфинансиране.

ЗЕМЯ - F5

Допустимост на разхода:

- ✓ За проекти по „Природа и биоразнообразие“, „Смекчаване на измененията на климата и Адаптация на климата;
- ✓ Критериите по чл. II.19.2. от Общите условия на Договора за безвъзмездни средства.

Общи условия:

- При закупуване или при дългосрочен лизинг (минимум 20 г.) – в категория „Земя“;
- При краткосрочното наемане - в категория „Външна помощ“;

Описание на покупката на земя/дългосрочен наем/еднократна компенсация: ясно описание на всеки елемент: "Закупуване на пасища в ...", " Еднократна компенсация за права за експлоатация на торф в под-обект Y" и др.

Очаквана цена на хектар: Прогнозна стойност, без данъци и такси.

Важно:

- Няма конфликт на интереси с бенефициенти по проекта;
- Цената се основава на пазарните условия;
- Продавачът на земя/права за ползването на земя не е публичен орган (освен в специфични случаи на временна компенсация);
- Координиращият бенефициент трябва да гарантира, че вписването в имотния регистър включва гаранция, че земята ще бъде определена окончателно за опазване на природата.

КОНСУМАТИВИ - F6

Общи условия: покупка, производство, ремонт или използването на материали, не включени в инвентара на дълготрайните активи на бенефициерите

Пример: материали за експерименти; запаси на храна за животни; материали за разпространение – ако са значителен разход; дълготрайни стоки – ако са капитализирани и/или са използвани 100% за проекта; начислени пощенски разходи и др.;

Важно: Консумативите са различни от общите консумативи, които попадат под категорията «Режийни разходи» (телефонни разходи, административно-организационни разходи за комуникация, фотокопия, офис материали, вода, газ и др.)

ДРУГИ РАЗХОДИ – F7

Общи условия: преки разходи, които не попадат в друга категория

Видове:

- Банкови такси, поети от Координиращия бенефициент;
- Такси за конференции;
- Застрахователни разходи, когато тези разходи произтичат само от изпълнението на проекта и т.н.;
- Подкрепата за трети страни (награди) не е допустима;
- Разходите за одит (САМО за онези бенефициери, които искат принос от ЕС в размер на най-малко 750 000 евро);
- Разходи за преводачески услуги;
- Пътни разходи на лица, които не попадат в персонал;
- Материали за разпространение: *закупуване или отпечатване на материали (продукти) за разпространение;*
- Разходите за банкова гаранция, ако се изисква от Възложителя (чл. I.4.2 и I.4.9 от Специалните условия и член II.19.2, буква д) от Общите условия на Споразумението).

РЕЖИНИ РАЗХОДИ – F8

- ✓ Максимумът е на бенефициент;
- ✓ Справедлив дял от общите режимни/административни разходи на бенефициента.
- ✓ Единна ставка - макс. 7% от общите преки допустими разходи, БЕЗ разхода за закупуване/наемане на земя/еднократни компенсации;

ПРИМЕР - БЮДЖЕТ

Консолидиран бюджет

Финансови източници - ЕС

Вид разход	Обща сума на фактическите разходи	Обща сума допустими разходи
Персонал	200000	200000
Допълнителен	100000	100000
Не допълнителен	100000	100000
Пътни	20000	20000
Външна помощ (14%)	100000	100000
Оборудване	80000	40000
Консумативи	20000	20000
Други	50000	50000
Непреки разходи	46900	46900
Общо:	716900	676900

Финансови източници	Обща сума	%
Координиращ бенефициент	222605	31.05%
Асоцииран бенефициент 1 (публична институция)	102000	14.23%
Асоцииран бенефициент 2	20000	2.79%
Принос от съ-финансираща институция	0	0.00%
Искана сума от LIEF - 55%	372295	51.93%
Общи разходи по проекта:	716900	

Финансов принос за публичните институции – отговарят на правилото за 2%

Финансов принос от ЕС – изчислява се като % от допустимите разходи по програмата, а не от общите фактически разходи.

Общата сума на финансовите източници трябва да е РАВНА на общите ФАКТИЧЕСКИ разходи по проекта.

ДДС

- ✓ Неъзстановим ДДС е допустим като разход, с изключение на дейностите, които отговарят на понятието суверенни правомощия, упражнявано от държанит – членки;
- ✓ Признава се само ДДС, който не може да бъде възстановен от държавата;
- ✓ За публични органи: Разходът за ДДС е недопустим, ако е свързан с дейности/услуги, извършвани като публични органи.

Финансова подкрепа за партньорства

The screenshot shows a web browser window displaying the website www.life-bulgaria.bg/bg/otkrita-e-pokana-za-kandidatstvane-za-suzdavane-na-partniorstva-po-programa-life-aktualna/. The page features a blue navigation bar with links: НАЧАЛО, ЗА НАС, ПРОГРАМА LIFE, ПРОЕКТ САРТА BG, НОВИНИ, СЪБИТИЯ, БЛОГ, ФОРУМ, УЕБИНАРИ, ПОЛЕЗНИ ВРЪЗКИ, and ТЪРСЕНЕ НА ПАРТНЬОРИ. The main headline reads "Открита е покана за кандидатстване за създаване на партньорства по програма LIFE - актуална" with a date of "21 септември 2018 | 10:32". A large green leaf logo is centered on the page. On the right, a sidebar titled "Последна новина" (Latest news) features a smaller version of the leaf logo and the text "LifeBulgaria" and "ЕК обяви Покана за набиране на проектни предложения по Програма LIFE за 2019 г. 04 АПРИЛ 2019". The Windows taskbar at the bottom shows the time as 8:16 on 8.4.2019 г.

Линк: <http://www.life-bulgaria.bg/bg/otkrita-e-pokana-za-kandidatstvane-za-suzdavane-na-partniorstva-po-programa-life-aktualna/>

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Повече информация на:

www.life-bulgaria.bg

<http://ec.europa.eu/environment/life/>